

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 i 628) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat, pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską, jako obszaru mającego znaczenia dla Wspólnoty (art. 28 ust. 1 ww. ustawy). Plan sporządza się w celu utrzymania i przywrócenia do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Uroczysko Łopień PLH120078 został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r., Nr 34, poz. 186 ze zm.).

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- 1) opis granic sporządzony w układzie współrzędnych PL-1992, o którym mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych, i mapę obszaru,
- 2) ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń dla utrzymania lub osiągnięcia właściwego stanu przedmiotów ochrony obszaru,
- 3) cele działań ochronnych,
- 4) określenie działań ochronnych,
- 5) wskazania do zmian w istniejących dokumentach planistycznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru,
- 6) ocenę potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru oraz określenie terminu jego sporządzenia.

Prace nad projektem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Uroczysko Łopień PLH120078 rozpoczęły się w 2012 roku w ramach realizacji projektu POIS.05.03.00-00-186/09 „Opracowywanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”, współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w ramach działania 5.3 priorytet V.

Obszar Natura 2000 Uroczysko Łopień PLH120078 został pierwotnie zaproponowany w styczniu 2006 r. pod nazwą Grota Zbójnicka na Łopieniu. Uznany wówczas jako Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty Grota Zbójnicka na Łopieniu PLH120022, decyzją Komisji Europejskiej z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na alpejski region biogeograficzny, numer aktu normatywnego C(2008) 7973. W decyzji Komisji Europejskiej z 10 stycznia 2011 r. przyjmująca, na mocy Dyrektywy Rady 92/43/EWG, czwarty zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na alpejski region biogeograficzny, numer aktu normatywnego C(2010) 9663 dokonano powiększenia obszaru do obecnej powierzchni 44,6 ha i zmiany nazwy obszaru na Uroczysko Łopień PLH120078. Aktualnie obowiązuje decyzja Komisji dotycząca obszaru PLH120078 Uroczysko Łopień z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny, numer aktu normatywnego C(2013) 7355.

Obszar leży na terenie Gminy Dobra, w powiecie limanowskim, w województwie

małopolskim. Przedmiotami ochrony w obszarze są:

- torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) (kod siedliska przyrodniczego 7110),
- jaskinie niedostępne do zwiedzania (kod siedliska przyrodniczego 8310),
- żyzne buczyny *Dentario glandulosae*-Fagenion (kod siedliska przyrodniczego 9130),
- bory i lasy bagienne *Sphagno - Picetum* (kod siedliska przyrodniczego 91D0),
- podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros* (kod gatunku 1303),
- nocek orzęsiony *Myotis emarginatus* (kod gatunku 1321),
- nocek bechsteina *Myotis bechsteinii* (kod gatunku 1323).

W trakcie prac terenowych weryfikowano listę przedmiotów ochrony w obszarze oraz określono ich stan zachowania.

Głównymi zagrożeniami dla nietoperzy i ich siedlisk występujących w obszarze jest ograniczenie drożności otworów jaskiń lub ich całkowite zasłonięcie, celowe wybudzenie nietoperzy w okresie hibernacji, rozpalanie ognisk w pobliżu otworów jaskiń, biwakowanie wewnątrz obiektów i w sąsiedztwie otworów jaskiń, ponadto uszkodzenie zamknięcia kraty w otworze Jaskini Czarczi Dół i kraty uniemożliwiających penetrację części Jaskini Zbójeckiej, w której zimują nietoperze. Kolejnym zagrożeniem jest powstanie nowych otworów, przekopów, obejść istniejących zabezpieczeń. Może to prowadzić m.in. do zbyt częstej penetracji w okresie zimowym i zmiany warunków mikroklimatycznych jaskiń. Potencjalnymi zagrożeniami może być naturalne procesy osuwiskowe, zawalenie się jaskiń lub ich części, usuwanie drzew z najbliższego sąsiedztwa otworów jaskiń, istotne zmiany otoczenia otworów jaskiń, wzrost natężenia turystyki w jaskiniach, zniszczenie lub uszkodzenie kraty w otworze Jaskini Czarczi Dół, w której zimują nietoperze. Innym potencjalnym zagrożeniem mogą być wielkopowierzchniowe wylesienia o charakterze naturalnym w obrębie masywu Łopienia.

W przypadku torfowiska i boru bagiennego zagrożeniami są: obniżenie poziomu wód gruntowych, sukcesja wierzby na torfowisku oraz penetracja terenu przez ludzi. Zagrożenie to jest najbardziej istotne w przypadku torfowiska. Na siedlisku żyznych buczyn zagrożenie związane z penetracją turystyczną nie ma znaczącego wpływu, gdyż koncentruje się przy istniejącym szlaku oraz ścieżkach.

W obszarze i w jego bezpośrednim sąsiedztwie organizowana jest corocznie w okresie letnim duża impreza turystyczna. Celem zmniejszenia oddziaływań antropogenicznych związanych z obecnością ludzi w obszarze zaplanowano działania dotyczące prowadzenia działań informacyjnych i edukacyjnych skierowanych do uczestników ruchu turystycznego w obszarze (np. spotkania, korespondencja z organizatorami i uczestnikami imprezy, celem poinformowania o zasadach i przepisach dotyczących ochrony gatunkowej roślin i zwierząt, zachowania w lesie, oraz działania związane z podniesieniem poziomu wody na torfowisku co z czasem utrudni poruszanie się ludzi na torfowisku. Dodatkowo przewidziano działania związane z zabezpieczeniem otworów jaskiń, konserwacją krat.

Zaplanowany monitoring w przypadku nietoperzy i jaskiń dotyczy stanu zabezpieczeń jaskiń, możliwości obejścia zabezpieczeń, najbliższego otoczenia jaskiń. Zaplanowany został również monitoring pozostałych przedmiotów ochrony. W przypadku torfowiska i boru bagiennego zaplanowany został dodatkowo monitoring poziomu wód.

Plan zadań ochronnych nie zawiera wskazań do zmian w dokumentach planistycznych.

Podczas prac nad projektem przeanalizowano przebieg granic obszaru i nie wskazano na konieczność zmiany granic. Nie wskazano również konieczności

sporządzenia planu ochrony dla obszaru Natura 2000, bowiem plan zadań ochronnych jest narzędziem wystarczającym do zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony w obszarze.

Realizując postanowienia art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie umożliwił zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 Uroczysko Łopień, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu. W tym celu podjęto wieloetapowe działania z udziałem społeczeństwa. W pierwszym etapie prac nad planem zadań ochronnych dokonano identyfikacji podmiotów potencjalnie zainteresowanych opracowaniem planu: właściciele gruntów, podmioty związane z ochroną obszaru oraz z jego gospodarczym wykorzystaniem, lokalne samorządy, organizacje pozarządowe. Proces komunikacji ze społeczeństwem odbywał się wieloetapowo:

- obwieszczenie o przystąpieniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie do opracowywania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Uroczysko Łopień PLH120078 (znak pisma: OP-II.082.1.145.2012.MMi z dn. 21.11.2012) zostało podane do publicznej wiadomości, poprzez wywieszenie na stronie internetowej oraz tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie w dn. od 21.11.2012. do 29.03.2013 r. Obwieszczenie zostało wysłane również do Wójta Gminy Dobra (wywieszono na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy w dn. od 23.11.2012 do 14.11.2013 r.). Obwieszczenie zostało ponadto podane do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie w Gazecie Wyborczej w dn. 27.11.2012.r.

- w dniu 14.05.2013 r. odbyło się pierwsze spotkanie z osobami zainteresowanymi opracowywaniem planu, które miało na celu przekazanie informacji o przedmiotach ochrony w obszarze Natura 2000, przedstawienie harmonogramu prac oraz utworzenie Zespołu Lokalnej Współpracy.

- w dniu 26.09.2013 r. zorganizowano drugie spotkanie z udziałem członków Zespołu Lokalnej Współpracy, na którym poddano konsultacjom zapisy projektu planu zadań ochronnych.

- w związku z wpłynięciem uwag z Nadleśnictwa Limanowa i Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krakowie dotyczących zapisów projektu planu zorganizowano dwa spotkania w dniach 30.01.2014 i 04.02.2014 r. W trakcie spotkań doprecyzowano treść działań ochronnych związanych z gospodarką leśną.

- dane zawarte w planie zadań ochronnych umieszczono na Platformie Informacyjno-Komunikacyjnej (www.pzo.gdos.gov.pl).

Następnie, zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1-5 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.) w związku z art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody, w dniu 21.02.2014 r. ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie informujące o możliwości zapoznania się oraz składania uwag i wniosków do projektu zarządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Uroczysko Łopień. Uwagi które wpłynęły zostały rozpatrzone przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie w następujący sposób:

Data	Podmiot zgłaszający	Uwaga lub wniosek	Sposób rozpatrzenia
11 lutego 2014 r.	osoba prywatna - speleolog	W załączniku nr 3 „Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony” nie zostało ujęte największe zagrożenie czyli coroczne akcje Odkryj Beskid Wyspowy.	<p>Uwagi nie uwzględniono. W załączniku nr 3 do projektu zarządzenia wskazano zagrożenia, które dotyczą szerokiej aktywności człowieka (nie tylko jednej imprezy Odkryj Beskid Wyspowy) m.in.</p> <p>G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie Zwiększenie penetracji ludzi na całej powierzchni torfowiska w związku z niskim stanem wód gruntowych,</p> <p>G01.04.01 Turystyka górska i wspinaczka Penetracja terenu, zadeptywanie w związku z istniejącym szlakiem turystycznym,</p> <p>G05.04 Wandalizm Rozpalanie ognisk w pobliżu otworów jaskiń, biwakowanie wewnątrz obiektów i w sąsiedztwie otworów jaskiń.</p> <p>G01.04.03 Rekreacyjna turystyka jaskiniowa</p> <p>G01.04.02 Speleologia Powstanie nowych otworów, przekopów obejść istniejących zabezpieczeń. Może to prowadzić m.in. do zmiany warunków mikroklimatycznych jaskiń.</p> <p>Z uwagi na fakt, iż impreza, o której mówi zgłaszający odbywa się jeden raz w roku, a turyści biwakują poza torfowiskiem i jaskiniami uznano, że wystarczającym działaniem zapobiegającym będzie działanie polegające na prowadzeniu działań informacyjnych i edukacyjnych skierowanych do uczestników ruchu turystycznego w obszarze (np. spotkania, korespondencja z organizatorami i uczestnikami imprezy, celem poinformowania o zasadach i przepisach dotyczących ochrony gatunkowej roślin i zwierząt, zachowania w lesie, oraz działanie związane z podniesieniem poziomu wody na torfowisku co z czasem</p>

			utrudni poruszanie się ludzi na torfowisku. Dodatkowo przewidziano działania związane z zabezpieczeniem otworów jaskiń, konserwacją krat.
		Jako zagrożenie wymieniono speleologia, jest to błąd gdyż nauka nie może być zagrożeniem. Speleologia to nauka o jaskiniach.	Uwagi nie uwzględniono. W projekcie zarządzenia w załączniku nr 3 wskazano następujące zagrożenia: G01.04.03 Rekreacyjna turystyka jaskiniowa G01.04.02 Speleologia Zagrożenia te dotyczą nowych otworów, przekopów, obejść istniejących zabezpieczeń, zbyt częstej penetracji jaskiń w okresie hibernacji. Może to prowadzić m.in. do zmiany warunków mikroklimatycznych jaskiń. Speleologia nie jest traktowana w zarządzeniu jako nauka, lecz jako forma aktywności ludzkiej w jaskiniach, zwłaszcza o charakterze eksploracyjnym czy sportowym. Zagrożenie to w ten sposób zostało przedstawione w „Liście referencyjnej, presji i działań” przygotowanej przez Dyрекcję Generalną ds. Środowiska, Europejskiej Agencji Środowiska (EEA).
5 marca 2014 r.	Departament Zarządzania Zasobami Przyrody Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska	Wyjaśnić działanie dotyczące zmniejszenia presji turystycznej	Uwagę uwzględniono. W uzasadnieniu projektu zarządzenia wprowadzono dodatkowy opis wskazujący, iż w obszarze i w jego bezpośrednim sąsiedztwie organizowana jest corocznie w okresie letnim duża impreza turystyczna. Celem zmniejszenia oddziaływań antropogenicznych związanych z obecnością ludzi w obszarze zaplanowano działania informacyjne i edukacyjne skierowane do uczestników ruchu turystycznego w obszarze (np. spotkania, korespondencja z organizatorami i uczestnikami imprezy, celem poinformowania o zasadach i przepisach dotyczących ochrony gatunkowej roślin i zwierząt, zachowania w lesie, oraz działanie związane z podniesieniem poziomu wody na torfowisku co z czasem

			utrudni poruszanie się ludzi na torfowisku. Dodatkowo przewidziano działania związane z zabezpieczeniem otworów jaskiń, konserwacją krat.
		Uzupełnić terminy przy zaplanowanych działaniach monitoringowych.	Uwagi nie uwzględniono. Monitoring został zaplanowany według metodyki Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, która wskazuje na terminy w jakich monitoring winien być realizowany. Określenie terminów prowadzenia monitoringu w projekcie zarządzenia miałoby sens w sytuacji innych terminów monitoringu niż wskazane w metodyce Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.
		W załączniku nr 4 Cele działań ochronnych podać jakiego stanu ochrony dotyczy zapis utrzymania stanu ochrony w przypadku siedliska 8310-Jaskinie nieudostępniowane do zwiedzania, 9130-Żyzna buczyna (Dentario glandulosae-Fagenion)	Uwagę uwzględniono. W projekcie planu wskazano na utrzymanie stanu ochrony (U1) w przypadku siedliska 8310 Jaskinie nieudostępniowane do zwiedzania, 9130 Żyzna buczyna (Dentario glandulosae-Fagenion)

Projekt zarządzenia na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2009 r. Nr 31, poz. 206 ze zm.) został uzgodniony przez Wojewodę Małopolskiego w dniu 2 kwietnia 2014 r.